

Vejlefjord Rehabilitering

Viden & Forandring

Den Børneneuropsykologiske undersøgelse

Specialist I klinisk børneneuropsykologi

Karin Hensel

Program

- Præsentation af Vejlefjord Børneneurocenter
- Den børneneuropsykologiske undersøgelse:
  - Hvad indeholder en undersøgelse?
  - Hvem er målgruppen?
  - Hvordan foregår den?
  - Hvad kan den bruges til?
- Case – et eksempel fra praksis
- Særligt i forhold til CP
- Spørgsmål

Vejlefjord Børneneurocenter

- En del af Vejlefjord Rehabilitering
- Specialiseret viden om børn og unge med funktionsnedsættelse
- Ambulante udredninger af børn og unge primært 3-18 år
- Udrednings- og rådgivningsforløb for VISO (Socialstyrelsens Videns- og Specialrådgivningsorganisation)
- Eksterne opgaver som fx undervisning og supervision.

Børneneuropsykologisk undersøgelse

Målgruppen generelt:

- Hvis et barn eller en ung trives dårligt, har svært ved indlæring eller ikke udvikler sig som forventet, og forældre eller PPR/ skolen har svært ved at finde en forklaring på det, så kan det give god mening at få barnet eller den unge undersøgt af en børneneuropsykolog

Vejlefjord Børneneurocenter

Målgruppen:

Børn og unge, som har brug for en ambulans udredning f.eks. i forbindelse med:

- Erhvervet hjerneskade/hjernesygdom: trafik- og faldulykker, iltmangel, hjerneblødning og hjernetumorer
- Medfødt hjerneskade: fx rygmarvsbrok, cerebral parese
- Kromosomafvigelser og syndromer
- Følger efter for tidlig fødsel
- Epilepsi
- Mental retardering
- Opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD/ADD) og autismspektrumforstyrrelser

Børneneuropsykologisk undersøgelse

”En neuropsykologisk udredning er en specialiseret psykologisk undersøgelse af en person, hvor der er konstateret- eller hvor der er mistanke om- en funktionsnedsættelse. Undersøgelsen har fokus på de kognitive funktioner og **indbefatter en analyse af kognitive styrker og svagheder hos personen**” (Kjærgård og Tromborg, 2014)

Den børneneuropsykologiske undersøgelse

- Undersøgelsen tilrettelægges individuelt
- Der tages hensyn til barnets forudsætninger og fx motoriske begrænsninger
- To undersøgelser er aldrig helt ens, da det er forskellige børn med forskellige problemstillinger
- Psykologens opgave er at arbejde med og afprøve forskellige hypoteser undervejs i undersøgelsen, og derfor kan en undersøgelse også ændre sig undervejs, alt afhængig af hvad undersøgelse indikerer

Den børneneuro psykologiske undersøgelse

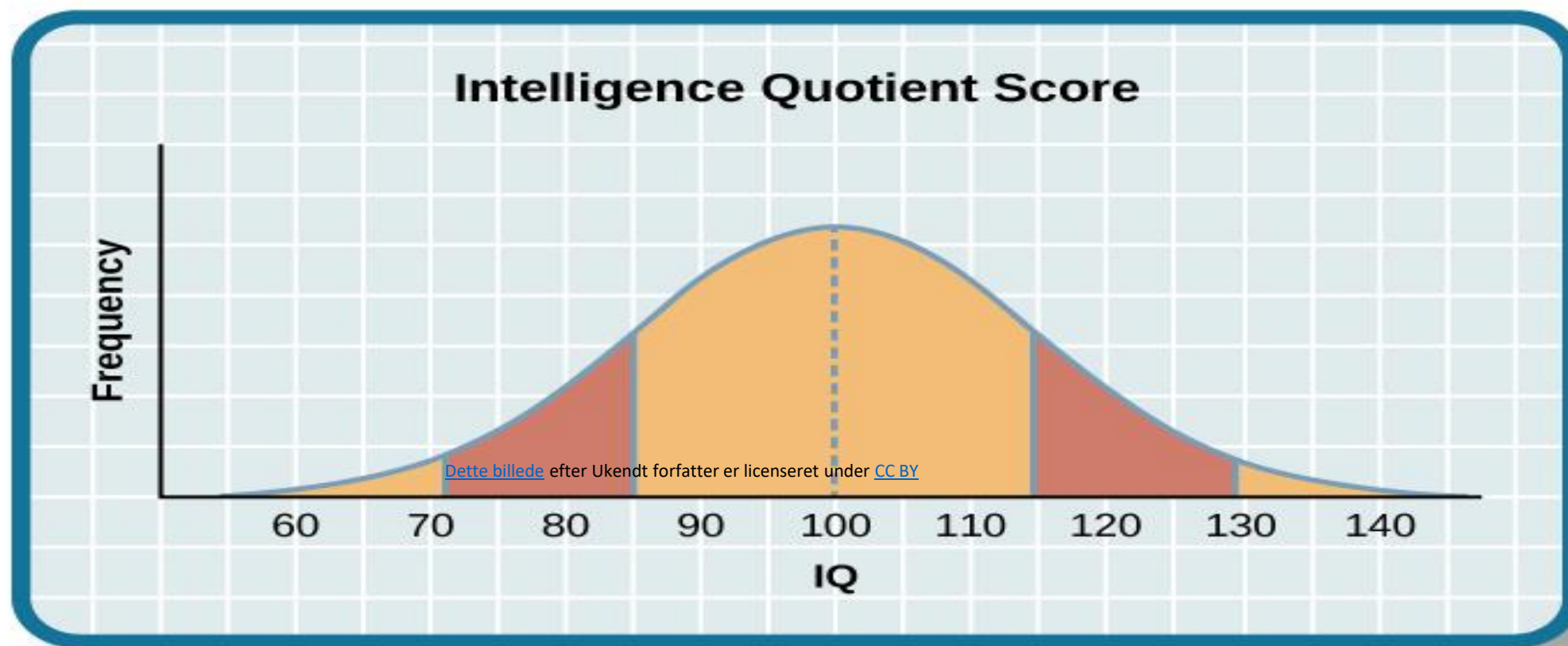
- Barnets livshistorie:
  - Anamnese (graviditet, fødsel og tidlig udvikling)
  - Sagsakter fra fx PPR, Psykiatrien, sygehus m.v.
- Samtale/interview af barnet/den unge, forældre og skole/institution med henblik på at få et billede af aktuel situation
- Spørgeskemaer (kan være til både barnet/den unge, forældre og institution/skole)
- Psykologiske test (tilrettelægges individuelt)
- Klinisk indtryk/kvalitativ vurdering (hvordan opleves barnet i forskellige situationer, hvordan reagerer barnet fx i krav vs ikke-krav situationer?)
- Evt. observation

Den børneneuropsykologiske undersøgelse

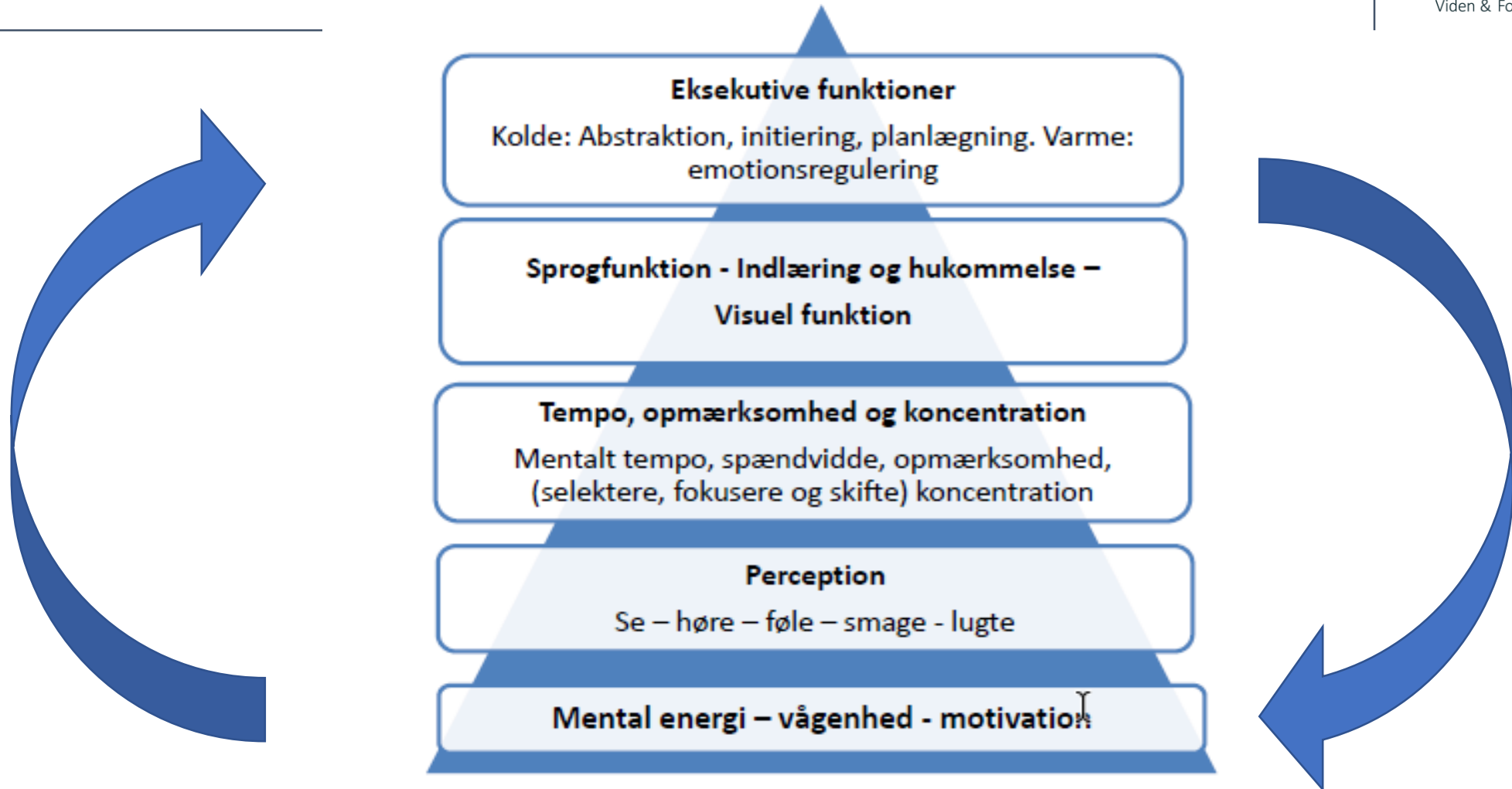
Børneneuropsykologen undersøger forskellige færdigheder såsom:

- Generelle intellektuelle færdigheder (IQ)
  - Indlæring- og hukommelse
  - Opmærksomhed
  - Eksekutive funktioner
  - Sociale- og følelsesmæssigt
  - Mental vågenhed
-
- Både barnets/den unges eventuelle vanskeligheder og stærke sider søges afdækket.

Begavelse- IK

Den kognitive pyramide

Den børneneuropsykologiske undersøgelse-

Formålet

- En neuropsykologisk undersøgelse kan bidrage til at give en fælles forståelse for barnets vanskeligheder og ressourcer både derhjemme og i netværket
- Med afsæt i en fælles viden om barnet/den unge er der skabt et grundlag for at målrette de fremadrettede indsatser omkring et barn
- Konkrete anbefalinger med udgangspunkt i den aktuelle undersøgelse
- Der findes sjældent enkle løsninger eller forklaringer på en kompleks problemstilling, og derfor vil en undersøgelse også typisk afdække en række af forskellige aspekter, som der ikke kun er én rigtig løsning på.

Den børneneuropsykologiske undersøgelse

Den børneneuropsykologiske undersøgelse- særligt børn med CP

- De usynlige følger kan have stor indflydelse på en persons hverdag og mulighed for at deltage i sociale og faglige sammenhænge. Det er derfor vigtigt at få et overblik over de kognitive udfordringer
- Særligt tydeligt i ”overgange”
- Kognitiv funktionsnedsættelse og/eller specifikke vanskeligheder; kan være medvirkende forklaring på nedsat trivsel.
- Målrettet indsats i forhold til barnets udviklingsniveau og behov for støtte.

Hvad ser vi typisk?

- Børn med CP har ofte har nogle gennemgående mønstre, når det gælder det kognitive funktionsområde.
- Visuospatiale og **visuoperceptuelle** vanskeligheder (CVI?)
- Langsamt arbejdstempo - Forarbejdningshastighed
- Hukommelsesmæssige vanskeligheder/ arbejdshukommelsen
- Opmærksomhedsmæssige vanskeligheder – Udtrætning?
- Eksekutive vanskeligheder
- Sprog
- Variationen af vanskeligheder er stor blandt børn med CP

MENTAL TRÆTHED

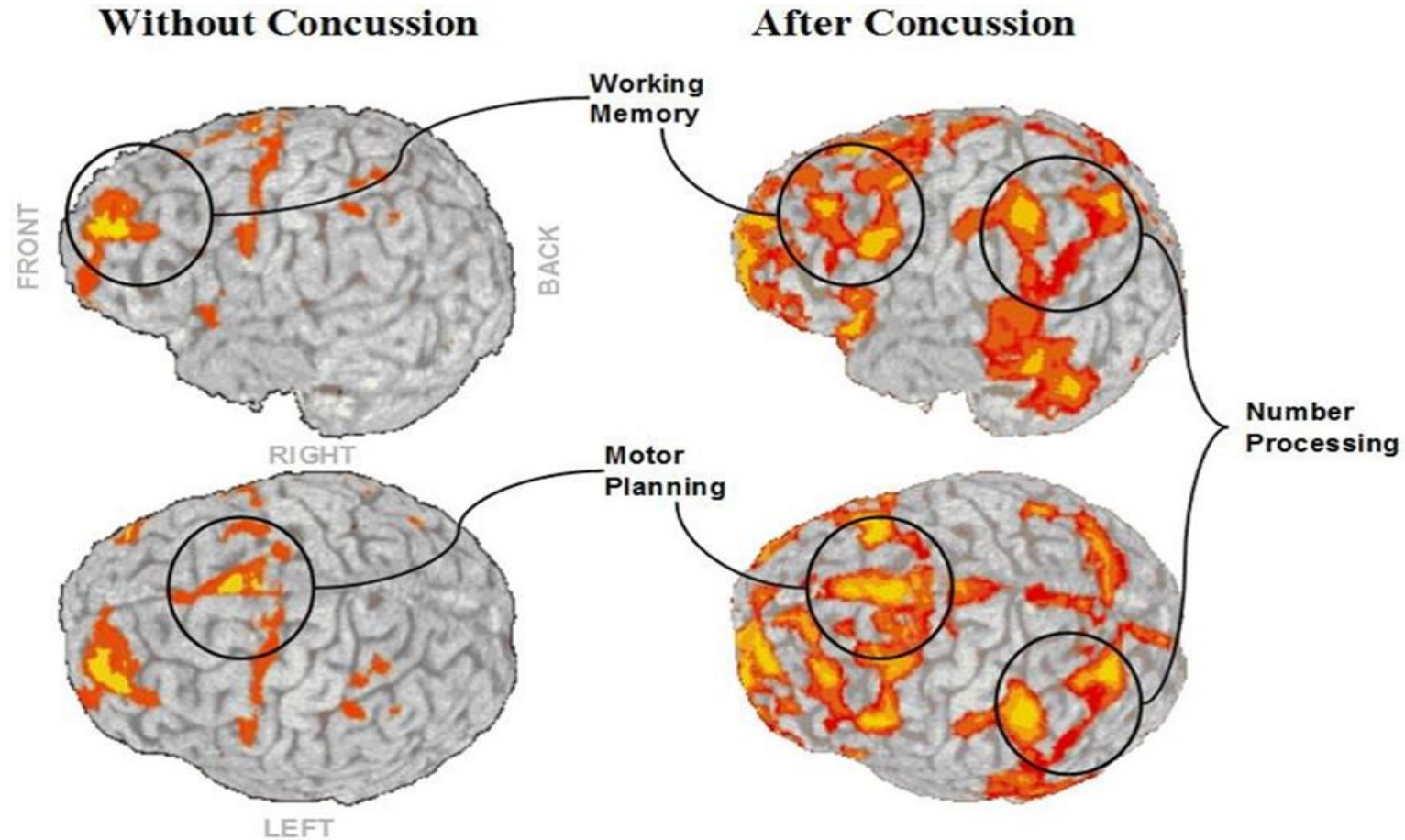

Man ved ikke med sikkerhed hvorfor nogle mennesker udvikler mental træthed. Det tyder dog på at den påvirkede hjerne, skal bruge mere energi end den raske hjerne til at sende og modtage signaler. Kommunikationen mellem nervecellerne er blevet forstyrret, og de skader skal hjernen kompensere for, når den skal løse en opgave.

Det betyder, at der skal mange omveje til, når hjernen skal gennemføre en aktivitet. Den skal simpelthen bruge et større område, for at løse en opgave.

Man kan på en måde sammenligne det med, at man normalt kører en lige vej, fra dit hjem til din arbejdsplads/skole. En dag bliver den lige vej blokeret for trafik, så nu skal du en meget længere, mere snørklet og mere trafikeret vej gennem byen for at komme frem.

MENTAL ANSTRENGELSE FØR OG EFTER HJERNEPÅVIRKNING

MENTAL UDTRÆTNING - HJERNEPAUSER

Hjernepauser

1. Faste (eksempelvis skemalagte)
2. Voksenstyrede (tydelig ansvarsfordeling)
3. Lavt stimulerende, automatiseret indhold
4. Forebyggende (FØR udtrætning registreres)

OBS vigtigt at være på forkant, i forhold til energiforvaltning. Dvs. "optanke" ny energi inden man løber tør.

Det fremadrettede

Skaden er stationær, men symptombilledet kan ændre sig gennem barnets leveår, da barnets hjerne er i stadig udvikling og der kontinuerligt stilles nye krav

Det er derfor vigtig løbende at overveje og evt. justere støtte og indsatser omkring et barn, så de er tilpasset det reelle behov. Dette gælder både hjemme og i børnehave/skolen

Den børneneuropsykologiske undersøgelse
